

Súd: Okresný súd Žiar nad Hronom
Spisová značka: 24P/11/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6416205431
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 07. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Šalamún
ECLI: ECLI:SK:OSZH:2016:6416205431.3

Uznesenie

Okresný súd Žiar nad Hronom v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloletého: V. X., N.. XX.XX.XXXX, A. A. XXX, XXX XX N. A., zastúpeného opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Banskej Štiavnici, dieťa matky: A. X., N.. XX.XX.XXXX, A. X. B. X, XXXX A.Ü., Š., zastúpenej Advokátska kancelária GREG & MESSINGEROVÁ, s.r.o., so sídlom Horná Strieborná 4, 974 01 Banská Bystrica konajúca prostredníctvom konateľky JUDr. Diana Messingerová, advokátka, o návrhu starých rodičov - starej matky: V. K., N.. XX.XX.XXXX, A. A. XXX, XXX XX N. A. a starého otca: Q. K., N.. XX.XX.XXXX, A. A. XXX, XXX XX N.Á. A., obidvaja zastúpení ŠKODA LEGAL, s.r.o., so sídlom Dolná 6, 974 01 Banská Bystrica, konajúca prostredníctvom konateľky JUDr. Ing. Veronika Škodová, PhD, advokátka, na nariadenie neodkladného opatrenia (pôvodne predbežného opatrenia), takto

rozhodol:

Súd návrh starých rodičov **z a m i e t a .**

odôvodnenie:

Starí rodičia sa návrhom na začatie konania zo dňa 16.06.2016, doručeným tunajšiemu súdu dňa 17.06.2016, domáhali, aby súd v konaní vo veci starostlivosti súdu o maloletého: V. X., N.. XX.XX.XXXX, A. A. XXX, XXX XX N. A., nariadil nasledovné predbežné opatrenie: I. Navrhovatelia sú oprávnení počas bežného kalendárneho roka stretávať sa s maloletým bez prítomnosti matky maloletého každý páry týždeň v čase od piatka od 16:00 hod. do nedele 16:00 hod., počnúc dňom právoplatnosti tohto predbežného nariadenia. Matka je povinná maloletého na styk s navrhovateľmi riadne a včas pripraviť a odovzdať maloletého navrhovateľom pred bytom matky v páry kalendárny týždeň v piatok o 16:00 hod.. Navrhovatelia sú povinní riadne a včas odovzdať maloletého matke pred bytom matky v páry kalendárny týždeň v nedeľu o 16:00 hod.. II. Navrhovatelia a matka maloletého sú navzájom povinní bezodkladne si oznámiť nemožnosť z vážnych dôvodov uskutočniť styk s maloletým v termíne stanovenom týmto predbežným nariadením. V prípade nemožnosti z vážnych dôvodov uskutočniť styk s maloletým v termíne stanovenom týmto predbežným nariadením sú navrhovatelia oprávnení stretnúť sa s maloletým počas najbližšieho nasledujúceho víkendu v rovnakom čase a za rovnakých podmienok. III. Navrhovatelia sú oprávnení stretávať sa s maloletým bez prítomnosti matky maloletého počas Vianočných sviatkov v párnym kalendárnom roku v dňoch 23.12. v čase od 16:00 hod. do 27.12. v čase do 16:00 hod.. IV. Navrhovatelia sú oprávnení stretávať sa s maloletým bez prítomnosti matky maloletého v nepárnym kalendárnom roku v dňoch 28.12. v čase od 16:00 hod. do 01.01. nasledujúceho kalendárneho roka v čase do 16:00 hod..

V odôvodnení návrhu na nariadenie predbežného opatrenia starí rodičia uviedli, že maloletý V. bol od štyroch mesiacov svojho veku až do 13.05.2016, t.j. viac ako sedem rokov v ich nepretržitej faktickej osobnej starostlivosti. Matka maloletého odcestovala zo Slovenska za prácou štyri mesiace po jeho narodení a o maloletého prejavovala len nepatrný záujem. Počas tohto obdobia de facto celú výchovu a starostlivosť o maloletého zabezpečovali výlučne starí rodičia a matke maloletého žiadnym spôsobom nebránili v stretávaní s maloletým, keď sa sporadicky a krátkodobo zdržiavala na Slovensku. Dňa 13.05.2016 bol zrealizovaný výkon rozhodnutia okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 4P/19/2016

zo dňa 04.05.2016 a maloletý bol súdom odovzdaný do starostlivosti matky. Od uvedeného dňa nie je maloletý v absolútne žiadnom kontakte so starými rodičmi. Starí rodičia prostredníctvom svojho právneho zástupcu podali niekoľko žiadostí advokátke matky o sprostredkovanie stretnutia s maloletým, avšak tieto žiadosti boli doposiaľ bezvýsledné. Rovnako matka nevyhovela žiadosti starých rodičov o telefonický kontakt s maloletým. Starí rodičia sa obrátili so žiadosťou o sprostredkovanie stretnutia s maloletým aj na Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže. Potrebu dočasnej úpravy nariadením predbežného opatrenia starí rodičia odôvodnili tým, že z dôvodu, že matka neprejavuje ochotu umožniť im styk s maloletým, zabúdajúc na to, že prítomnosť a výchovné prostredie zo strany starých rodičov, v starostlivosti ktorých maloletý strávil podstatnú časť svojho života, maloletý potrebuje rovnako ako zo strany matky a teda je v najlepšom záujme maloletého aby súd dočasne, do nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej, upravil pomery maloletého. Za podstatný považujú fakt, že maloletý nebol s nimi od núteného výkonu súdneho rozhodnutia zo dňa 13.05.2016 v osobnom kontakte. Maloletý a starí rodičia sú si navzájom veľmi blízki. V danej situácii je podľa ich názoru veľmi podstatné, aby maloletý cítil, že napriek tomu, že nie je v každodennej blízkosti so starými rodičmi, majú o neho záujem a ľúbia ho. Dôvod potreby úpravy dočasného pomeru účastníkov konania starí rodičia vidia v skutočnosti, že zákon priznáva dieťaťu právo na vytváranie podmienok a na rozvoj vzťahov a väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a blízkymi osobami, t.j. starými rodičmi. Domnievajú sa, že vzťah maloletého so starými rodičmi, umocnený dlhodobosťou a intenzitou času, kedy bol vychovávaný starými rodičmi, zakladá pre obe strany nevyhnutnú potrebu neprerušovať doteraz vybudované vzájomné väzby. Dlhodobejšie odlúčenie by podľa ich názoru mohlo spôsobiť emocionálnu ujmu na krehkej psychike dieťaťa. Je preto v záujme maloletého, aby sa mohol so starými rodičmi naďalej stretávať a rozvíjať doterajšie vybudované citové väzby. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení starí rodičia predložili kópie nasledovných listín: Žiadosť o sprostredkovanie stretnutia zo dňa 31.05.2016 a doklad o jej doručení, Odpoveď zo dňa 03.06.2016 na žiadosť zo dňa 31.05.2016, Opakovaná žiadosť o sprostredkovania stretnutia zo dňa 07.06.2016 a doklad o jej doručení, Odpoveď zo dňa 09.06.2016 na opakovanú žiadosť zo dňa 07.06.2016, vyjadrenie MUDr. Vladimír Ostatníka k zdravotnému stavu maloletého dieťaťa V. X. zo dňa 03.02.2016, Správa z vyšetrenia V. X. uskutočneného dňa 21.09.2015 v EMPATIA psychologická ambulancia s.r.o., Vrāble, Čestné prehlásenie V. X. zo dňa 04.04.2016, Správa zo psychologického vyšetrenia V. X. z januára 2016 vypracovaná Centrom špeciālno-pedagogického poradenstva ako súčasť B. Š., T. E. XXX, N. A..

Hoci súd mohol vydať rozhodnutie o predbežnom opatrení aj bez výsluchu účastníkov a bez nariadenia pojednávania, mal za to, že v záujme maloletého dieťaťa bude, ak pred nariadením navrhovaného predbežného opatrenia získal aj vyjadrenie matky k takémuto návrhu. Tá vo svojom vyjadrení zo dňa 07.07.2016 doručenom tunajšiemu súdu dňa 11.07.2016 uviedla, že nie je pravdivá tá skutočnosť, že zo Slovenska odcestovala za prácou keď mal maloletý štyri mesiace a že o neho prejavovala len nepatrný záujem. Za prácou do zahraničia vycestovala v dôsledku toho, že v A. ani v okolí si žiadnu pracovnú príležitosť nenašla a ocitla sa v situácii, keď nemala žiadne peniaze a bola nútená si takýmto spôsobom nájsť prácu, aby tak do budúcnosti vytvorila adekvátne podmienky na život jej a jej syna. Za prácou chodila v pravidelných turnusoch cca dva týždne až desať dní, kedy každé zvyšné obdobie sa o svojho syna na Slovensku starala ona a vychovávala ho. Tvrdenie, že o dieťa nejavila záujem sa nezakladá na pravde. So svojím dieťaťom sa vždy pravidelne stretávala, maloletý V. bol s ňou niekoľkokrát vo Švajčiarsku a medzi nimi boli aj sú dobré štandardné vzťahy medzi matkou a dieťaťom. V období, keď jej matka pomáhala s výchovou V. jej posielal finančné prostriedky cca 4000 až 5000 frankov ročne. Práve úmyselným konaním starých rodičov jej stretávanie a akákoľvek komunikácia s jej vlastným synom nebola umožňovaná a to počnúc januárom 2016 až do výkonu súdneho rozhodnutia, ktorý prebehol 13.05.2016. V tom čase starí rodičia hrubým spôsobom zasahovali do jej práv a v podstate ju chceli úplne odstaviť od jej syna, na ktorého nevhodným spôsobom vplývali tým, že ho ovplyvňovali vo vzťahu k jej osobe a uvádzali mu nepravdivé tvrdenia o tom, že ho nechce a iné vulgárnosti, ktoré tvrdenia jej postupne sám syn hovorí až teraz. Čo sa týka žiadostí starých rodičov ohľadom stretnutia s maloletým V., obe tieto žiadosti jej poslali v priebehu štyroch kalendárnych dní, na ktoré bezodkladne odpovedala. Žiadosť ohľadom stretnutia s jej synom v blízkej budúcnosti nevyklučuje, pretože ona sama má záujem na tom, aby V. mal prirodzený vzťah so svojimi starými rodičmi. V. to však najprv musí chcieť. Po uvedenom nebude nijakým spôsobom brániť tomu, aby starí rodičia vycestovali do Švajčiarska a stretli sa tu s V.. Je potrebné aby sa starí rodičia naučili rešpektovať ju ako matku a s tým súvisiace záujmy jej syna. Nielen v zmysle všetkých medzinárodných dohovor ale hlavne prirodzene je najvyšším záujmom dieťaťa byť so svojimi rodičom, v tomto prípade jej ako matky, jediného rodiča, a jej syna. V tejto súvislosti matka oslovila Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže, ako aj Ambasadu SR vo Švajčiarsku, Úrad

práce, sociálnych vecí a rodiny vo Švajčiarsku, Najvyšší úrad na ochranu detí vo Švajčiarsku ako aj všetky pobočky polície v meste A.Ü.. Podľa jej názoru návrh navrhovateľov ako starých rodičov ohľadom úpravy styku s jej synom nemá žiadnu oporu v zákone. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, podľa ktorého pri rozhodovaní o tom, či a za akých podmienok možno uložiť rodičom povinnosť strpieť, aby sa ich dieťa stýkalo s inou osobou, ktorá nežije s nimi v spoločnej domácnosti, ktorej dieťa nie je zverené do výchovy a ktorá nemá na styk s dieťaťom právny nárok, treba vychádzať z toho, že tu ide o obmedzenie rodičovských práv rodičov, ktoré môže súd vysloviť len z dôvodov uvedených v § 38 zákona o rodine. Starí rodičia nijakým spôsobom nepreukázali, že by boli naplnené uvedené zákonné dôvody. Práve naopak, v súčasnosti pracuje ako predavačka v R. v Meste K. na letisku. Dostala povolenie typu B, čo má pre ňu a jej syna veľa výhod. V momentálnej práci je spokojná, je platená od počtu odpracovaných hodín, jej rozpis práce vychádza na dva - tri - štyri dni v týždni, pričom jej zamestnávateľ umožnil akúkoľvek prácu vykonávať v čase, keď je jej syn v škole. Žije riadnym životom, nemá žiadne podlhznosti ani exekúcie, nikdy nebola súdne trestaná, nežije asociálnym spôsobom života, netrpí žiadnym ochorením, ktoré by jej bránilo pri výkone jej práv a povinností, nie je užívateľkou alkoholu ani iných omamných a psychotropných látok. Maloletý V. má vo Švajčiarsku prechodný pobyt, povolenie typu B, riadne navštevuje školu, ktorá je pre deti, ktorých materinským jazykom nie je nemčina, je riadne zdravotne poistený, má tam nových kamarátov a hlavne je so svojou matkou a teda má vytvorené všetky podmienky na to, aby žil v harmonických podmienkach, čo je potrebné pre jeho zdravý psychický a fyzický vývin. Čo sa týka petitu návrhu, matka ho považuje za nevykonateľný a to z toho dôvodu, že z neho nie je zrejme pred akým bytom by mala svojho syna odovzdať starým rodičom. Starí rodičia jej zrušili trvalý pobyt, ktorý mala v N. A.. Jej reálne bydlisko sa teraz nachádza vo Švajčiarsku. Pokiaľ by sa malo jednáť o formálny pobyt na Obecnom úrade v N. A., takýto petit by bol nevykonateľný, pretože maloletý V. navštevuje školu každý deň do 15:30 hod a za pol hodiny nie je možné dopraviť sa 2000 km do N. A.. V. aj s ohľadom na legislatívu platnú vo Švajčiarsku nie je možné zo školy vyzdvihnúť skôr a ani ona si nemôže vždy brať dovolenku. Takýto postup je nerealizovateľný a je v rozpore so záujmami jej syna. Matka nemá vedomosť o tom, že by starí rodičia mali v A.Ü. akékoľvek zázemie na to, aby mohol byť realizovať stretávanie s jej synom. Aj z tohto dôvodu je petit nevykonateľný. Uvedené stretávanie tak, ako ho navrhli starí rodičia nie je v záujme jej syna nielen z pohľadu jeho pravidelnej školskej dochádzky, ale hlavne z psychickej stránky. V. sa konečne dáva psychicky do poriadku, nakoľko nie vystavovaný tlaku v súvislosti s prebiehajúcimi konaniami na súde. V podstate o nich ani nevie. So starými rodičmi sa nechce stretnúť. Preto je v jeho prvom a najvyššom záujme, aby bol s matkou a nebol vystavovaný žiadnymi nútenými stretnutiami akémukoľvek tlaku. V tomto smere matka predložila Vyjadrenie z Úradu sociálnych vecí, práce a rodiny zo Švajčiarska, ktorý je o danej veci plne a pravidelne informovaný, ktorý kontakt, ako ho žiadajú starí rodičia nepovažuje v záujme V. a preto ho neodporúča. Čo sa týka petitu ohľadom úpravy Vianočných sviatkov, tento matka taktiež považuje za nevykonateľný a nároky tam uvádzané bez akejkoľvek opory v zákone. V prvoradom záujme dieťaťa je, aby trávilo všetky sviatky a voľné dni so svojimi rodičmi, do budúcnosti však matka nevyklučuje stretávanie so starými rodičmi. Matka poukázala aj na skutočnosť, že v súčasnosti je starými rodičmi na súde podaný návrh, ktorý nie sú právoplatne skončený, ohľadom vydania predbežného opatrenia, ktorým žiadajú maloletého V. zveriť do dočasnej starostlivosti. Teda v tom istom čase sa starí rodičia domáhajú dvoch úplne rozdielnych nárokov. Podľa názoru matky je návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktoré je predmetom tohto konania, podaný predčasne. Matka namietla miestnu príslušnosť tunajšieho súdu a právomoc súdov Slovenskej republiky v danej veci konať z dôvodu, že súčasným bydliskom a obvyklým pobytom maloletého V. je A.Ü. vo Švajčiarsku. Ako dôkazy na preukázanie svojich tvrdení matka predložila: správu Riaditeľstva vzdelávania kantónu D., katolíckeho mládežníckeho centra A.Ü. zo dňa 30.06.2016 a jej neoverený preklad, potvrdenie školy a jeho neoverený preklad, ďalšie potvrdenie školy do rúk príslušným úradom na Slovensku a jeho neoverený preklad, potvrdenie o prihlásení na základnú školu, potvrdenie o pobyte, potvrdenie od zamestnávateľa (všetky tri neoverené preklady bez podpisov a kópií originálov listín), výsledok vyšetrenia krvi matky, kópiu výpisu z registra trestov, kópiu žiadosti o vydanie výpisu z registra trestov, kópiu Odpovede zo dňa 03.06.2016 na žiadosť zo dňa 31.05.2016, kópiu Odpovede zo dňa 09.06.2016 na opakovanú žiadosť zo dňa 07.06.2016, súčasné fotografie maloletého V. a audionahrávku. Uvedenú audionahrávku sa ani po konzultácii s technikom tunajšieho súdu nepodarilo prehrať na technickom zariadení, ktorým súd disponuje, a to pravdepodobne z dôvodu, že nebola správne zhotovená.

Kolízny opatrovník maloletého V. - Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Banská Štiavnica k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zaslal dňa 12.07.2016 stanovisko, v ktorom uviedol, že vzhľadom na krátkosť času nie je možné zabezpečiť primerane vhodné vypočutie názoru mal. dieťaťa, ktoré je

objektom sporu. O najlepšom záujme dieťaťa je teda možné podávať vyjadrenie len z hodnotenia doteraz známych zistení a tieto posudzovať v záujme maloletého. V záujme maloletého by bolo, aby vyrastal v harmonickom, pokojnom prostredí s láskavou starostlivosťou matky a ostatnej rodiny, teda aj starých rodičov. Ani sebestretné rozhodnutie súdu maloletému nenahradí to, čo už bolo spôsobené a bez ohľadu na mieru zavinenia, je potrebné, aby sa vzťahy v širšej rodine dieťaťa stabilizovali, resp. aby neboli agresívne a dieťa nebolo využívané pri sporoch. K tomuto zrejme bude smerovať aj stretnutie, ktoré sa má uskutočniť dňa 21.7.2016 za prítomnosti právnych zástupcov a zástupcu Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí. Sociálne zisťovanie bolo vykonané na strane navrhovateľov, prítomná bola stará matka dieťaťa. Stará matka po poradenstve o najvhodnejšom spôsobe riešenia vzniknutej situáciu dohodou účastníkov alebo využitím mediácie uviedla, že trvá na návrhu. Svoj postoj stará matka zdôvodnila tým, že chce sa stretnúť s maloletým, chce sa presvedčiť, či dieťa je naozaj v poriadku a či nestráda. Ohľadne realizácie styku nekonkretizovala stará matka bližšie predstavy, uvádza, že ubytovanie vie vo Švajčiarsku vyriešiť a v programe sa vie prispôbiť praniu dieťaťa. Uviedla len to, že by sa chcela stretávať s maloletým na území Švajčiarska, v meste, kde býva maloletý s matkou má priateľku, ktorá jej pomôže s ubytovaním. Stará matka chce mal. prevziať pred bytom matky, na súčasnej adrese jej bydliska a pred bytom aj maloletého po ukončení styku odovzdať. Stará matka si je vedomá, že s maloletým nemôže bez súhlasu matky vycestovať a toto ani nemala v úmysle. Podľa vyjadrenia riaditeľky vzdelávania kantónu D., katolíckeho mládežníckeho centra A., V. pôsobí ako vyrovnané dieťa, integruje sa primerane, nadväzuje kontakty v rovesníckej skupine. Riaditeľka centra doporučuje postupný kontakt telefonický, prvotné stretnutia s navrhovateľmi v prítomnosti profesionálnej osoby, postupne styk bez sprievodnej osoby tak, aby boli rešpektované potreby a vôľa dieťaťa. Vhodným riešením situácie by bolo uzavretie dohody medzi starou matkou a matkou maloletého či už na plánovanom stretnutí dňa 21.07.2016, resp. využitie mediácie. Nariadenie neodkladného rozhodnutia by malo nasledovať až vtedy, keď tieto možnosti budú neúspešné. Stará matka však nemá dôveru, že dôjde k dohode a chce mať istotu v rozhodnutí súdu, že sa s maloletým v čo najkratšom čase stretne. Úprava styku navrhovateľov s maloletým V. je podľa názoru kolízneho opatrovníka problematicky realizovateľná bez súčinnosti zainteresovaných osôb, hlavne matky a starej matky. Najväčším rizikom je možné vystavenie maloletého konfliktu lojality a následnému pocitu viny. Pokiaľ ide u starej matky a matky maloletého o prospech dieťaťa, je nutné, aby dieťa nebolo zaťažované manipuláciou. Kolízny opatrovník považuje za dôležité aby bol prirodzený vzťah medzi maloletým V. a starými rodičmi u ktorých prežil viacej rokov zachovaný. Ponecháva na uváženie súdu či rozhodne o dočasnej úprave styku. Pokiaľ súd o nej rozhodne navrhuje, aby súd dočasne rozhodol, že navrhovatelia by boli oprávnení stretnúť sa s mal. V. bez prítomnosti matky každý tretí kalendárny týždeň v mesiaci v čase od piatka od 16,30 hod. do nedele do 16,00 hod., a to po dobu dvoch po sebe nasledujúcich mesiacov. Navrhovatelia prevezmú mal. V. pred súčasným bydliskom matky vo Švajčiarsku, kde maloletého po skončení styku odovzdajú matke. Kolízny opatrovník má za to, že v priebehu dvoch mesiacov bude možné posúdiť ako stretnutia s navrhovateľmi vplyvajú na maloletého a matke, ako aj navrhovateľom vznikne priestor na prípadné doriešenie sporu dohodou, resp. využitie mediácie. Priebežnú prítomnosť profesionálnej osoby počas styku ktorú by musela zabezpečiť matka maloletého, ako navrhuje riaditeľka centra v A. ponecháva na uváženie súdu. Chcel by však zdôrazniť, že vhodným riešením situácie by bolo uzavretie dohody medzi starou matkou a matkou maloletého. Čo sa týka návrhu vo veci úpravy styku počas vianočných prázdnin, v tejto časti navrhuje návrh zamietnuť, nakoľko ide o časovo vzdialené obdobie, do kedy môže dôjsť k inému vývoju situácie, resp. môže byť rozhodnuté vo veci samej. Ku svojmu vyjadreniu kolízny opatrovník priložil správu Riaditeľstva vzdelávania kantónu D., katolíckeho mládežníckeho centra A. zo dňa 30.06.2016 a jej neoverený preklad.

Matka ako aj starí rodičia sa vo svojich podaniach odvolávali na tvrdenia a dôkazy nachádzajúcich sa v spisoch tunajšieho súdu vedených v konaniach spis. zn. č. 4P/19/2016, spis. zn. č. 19P/6/2016, spis. zn. č. 19P/7/2016 a spis. zn. č. 9Em/1/2016. Vzhľadom k tomu, že uvedené spisy sa v dôsledku účastníkmi konania podaných opravných prostriedkov nachádzajú na Krajskom súde v Banskej Bystrici, čo musí byť účastníkom známe, súd sa s ich obsahom nemohol oboznámiť, ani ich pripojiť.

Podľa 39 ods. 1 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov, právomoc slovenských súdov vo veciach starostlivosti o maloletých je daná, ak má maloletý na území Slovenskej republiky svoj obvyklý pobyt alebo jeho obvyklý pobyt nemožno určiť. Znenie tohto ustanovenia je v súlade s Haagskym Dohovorom o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností na ochranu dieťaťa z 19.10.1996 ozn. č. 344/2002 Z.z (ďalej len „Dohovor“). Podobnú právnu úpravu obsahuje aj nariadenie Rady (ES) č.

2201/2003 z 27.11.2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len „Nariadenie“), ktoré sa aplikuje vo vzťahu k členským štátom Európskej únie. Pojem obvyklý pobyt však nie je zadefinovaný v právnom poriadku Slovenskej republiky, jeho definíciu neobsahuje ani Dohovor ani Nariadenie. Pojem obvyklý pobyt v danom prípade súd vykladal vo svetle cieľov Dohovoru a v súlade s cieľmi a účelom uvedeného Nariadenia. Otázku obvyklého pobytu dieťaťa súd posudzoval v danom prípade na základe individuálnych skutkových okolností tohto prípadu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/326/2008). Obvyklý pobyt súd určoval podľa kritérií trvania, pravidelnosti, podmienok a dôvodu fyzickej prítomnosti dieťaťa v danom štáte, pričom sa zoberal do úvahy miesto a podmienky školskej dochádzky dieťaťa, ako aj rodinné a sociálne väzby v danom štáte (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/313/2013. 5Cdo/86/2014 zo dňa 07.08.2013). Z vyjadrenia matky maloletého dieťaťa súd síce zistil, že matka sa vo Švajčiarsku plánuje trvale usadiť, získala povolenie na pobyt, má tam prenajatý byt, je tam zamestnaná a maloletý V. tam navštevuje školu, ale vzhľadom na krátke trvanie pobytu maloletého V. v zahraničí, ktorý začal len 13.05.2016, kedy súčasne došlo aj k zmene referenčných osôb s ktorými toto maloleté dieťa žilo a ktoré ho skutočne opatrovali a starali sa oň, má súd za to, že v čase podania návrhu, t.j. 17.06.2016 ako aj v čase rozhodovania o návrhu starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia ešte u maloletého V. nedošlo k potrebnej miere jeho integrácie a začlenenia do nového sociálneho a rodinného prostredia, a preto dospel k záveru, že obvyklým pobytom v čase začatia toho konania ako aj v čase rozhodovania o návrhu bolo jeho posledné bydlisko v Slovenskej republike, ktoré mal maloletý na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu a ktoré bolo súčasne aj jeho v registri obyvateľov registrovaným trvalým pobytom a to obec A. B. Č. XXX. Z dôvodu, že v čase začatia konania bol obvyklý pobyt maloletého V. určený v Slovenskej republike a to v obvode tunajšieho súdu, tunajší súd dospel k záveru, že je daná jeho právomoc ako aj vecná príslušnosť v danej veci konať.

Dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý zrušil zákon č. 99/1963 Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. Rovnako dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť aj zákon č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 395 ods. 1 CMP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak.

Súd sa pri rozhodnutí o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia zaoberal otázkou jeho prípustnosti a dôvodnosti a to za situácie zmeny právnej úpravy upravujúcej možnosť jeho nariadenia. Vzhľadom k tomu, že Občiansky súdny poriadok, ako základný procesný predpis upravujúci konanie súdov v občianskom súdnom konaní, bol zrušený pred rozhodnutím súdu o podanom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, súd zisťoval, či v nových procesných kódexoch existuje právna úprava, ktorej cieľom by bola provizórna (dočasná) úprava pomerov účastníkov konania. V tomto smere skúmal najmä existenciu zákonného dôvodu, potrebného na nariadenie takéhoto opatrenia súdu a to či sú splnené podmienky podľa § 325 ods. 1 CSP a § 361 CMP, za ktorých možno neodkladné opatrenie nariadiť.

Podľa § 324 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Inštitút neodkladných opatrení nahradil doterajšie predbežné opatrenia. Nová právna úprava upustila od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Neodkladné opatrenie možno nariadiť z dvoch dôvodov: ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Otázky úpravy predbežných opatrení vo veciach maloletých, ako aj v prípadoch iných mimosporových konaní, sa presunuli do CMP.

Podľa § 361 CMP, súd nariadi neodkladné opatrenie aj vtedy, ak to vyžaduje verejný záujem.

V mimosporových konaniach sa ponecháva širší priestor pre ingerenciu štátu a realizáciu verejnej moci pri poskytovaní právnej ochrany, a to z úradnej povinnosti s cieľom ochrany práva účastníkov pri súčasnom presadzovaní verejného záujmu. Sleduje sa zvýšená protektívna funkcia mimosporových konaní, čo umožňuje súdu nariadiť neodkladné opatrenie aj v prípadoch verejného záujmu, ako najširšej kategórie pokrývajúcej záujem štátu, ak si to vyžaduje neodkladná ochrana práv a právom chránených záujmov. V konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloletých možno pod verejným záujmom rozumieť dôraz na ochranu záujmov dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú a najvyšším princípom výkonu rodičovských práv a povinností. Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. Všetky súdne a správne rozhodnutia týkajúce sa detí majú demonštrovať, že najlepší záujem dieťaťa je ich prvoradým hľadiskom.

Jedným z kritérií pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňujú aj podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s inými blízkymi osobami. Dieťa môže mať ku svojim starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové väzby, tieto osoby mohli pomáhať pri jeho výchove už od malička a dieťa je na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj a pod. Na druhej strane však rovnako závažným kritériom sú však aj podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s rodičmi. Rodičia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň, zaručuje aj čl. 41 Ústavy SR, v zmysle ktorého starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Podobne Dohovor o právach dieťaťa zakotvuje zásadu, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia, ktorí majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením. Záujem dieťaťa však nie je pri úprave styku s blízkymi osobami jediným kritériom. Druhým podstatným kritériom vyplávajúcim z ustanovení § 25 ods. 5 a § 36 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je to, že tento styk vyžadujú pomery v rodine.

Z vykonaného dokazovania súd zistil, že maloletý V. sa od 13.05.2016 zdržiava so svojou matkou vo Švajčiarsku a od uvedeného dátumu nie je v žiadnom v kontakte so svojimi starými rodičmi. Maloletý V. sa zdržiava v zahraničí zákonne, v súlade s platnými právnymi predpismi, kedy bol pri nútenom výkone rozhodnutia tunajšieho súdu sp. zn 4P/19/2016, odovzdaný do starostlivosti matky. Jeho matka v súčasnosti žije vo Švajčiarsku, je tam zamestnaná ako predavačka, pre seba ako aj pre maloletého V. vo Švajčiarsku vybavila povolenie na pobyt. Zo správy Riaditeľstva vzdelávania kantónu D., katolíckeho mládežníckeho centra A.Ü. zo dňa 30.06.2016 vyplýva, že V. poznajú ako vyrovnané dieťa. V. od polovice mája navštevuje základnú školu v A., rád chodí do školy a cíti sa tam dobre. V susedstve má už kamarátov, deti v jeho veku. V. býva nanovo vo Švajčiarsku a pokúša sa integrovať. Po traumatických zážitkoch v poslednom čase na Slovensku, kde V. musel trpieť veľké konflikty lojality medzi jeho matkou a starými rodičmi a enormnú neistotu a bezmocnosť, V. potrebuje istý čas pokoj a stabilitu. Z vyjadrenia matky vyplýva, že V. sa konečne dáva psychicky do poriadku, nakoľko nie vystavovaný tlaku v súvislosti s prebiehajúcimi konaniami na súde. V podstate o nich ani nevie. Stretnutia V. s jeho starými rodičmi v blízkej budúcnosti nevyklučuje, pretože ona sama má záujem na tom, aby V. mal s nimi prirodzený vzťah. So starými rodičmi sa v súčasnosti stretnúť nechce.

Pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia teda súd zisťoval, či je potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania, či takúto úpravu styku vyžaduje verejný záujem a či pomery v rodine takúto úpravu vyžadujú. Súd sa stotožnil s názorom kolízneho opatrovníka, v zmysle ktorého je v záujme maloletého aby vyrastal v harmonickom, pokojnom prostredí s láskavou starostlivosťou matky a ostatnej rodiny, teda aj starých rodičov. Súd si je vedomý významu a dôležitosti vzťahu maloletého V. so starými rodičmi. V súčasnosti sa však V. matka a jeho starí rodičia nevedia dohodnúť na úprave styku s ním a nevedia spolu komunikovať tak, aby vzniknutú konfliktnú situáciu

vyriešili dohodou, ktorá bude v prvom rade v záujme maloletého V.. V záujme maloletého V. je síce aby sa rozvíjali jeho vzťahy s blízkymi osobami, ale nie nevyhnutne za každých okolností. V súčasnosti, keď je maloletý V. v starostlivosti matky vo Švajčiarsku sa situácia vyhrotená v dôsledku konfliktu jeho matky a jeho starých rodičov vo vzťahu k jeho osobe ukludnila, čo pozitívne vplýva na jeho rozvoj a správanie. Je v záujme maloletého, aby takýto pokojný stav naďalej pretrvával a maloletý nebol vystavovaný stretnutiam, v dôsledku ktorých by sa mohol opätovne dostať pod tlak, čo by mohlo negatívne pôsobiť na jeho psychiku, nakoľko by opäť musel riešiť konflikty lojality, ktoré by u neho mohli vyvolávať pocity viny, nakoľko si bude zas musieť vyberať medzi matkou a starými rodičmi. Dokiaľ sa vzťahy v jeho širšej rodine nestabilizujú, hrozí že bude opätovne využívaný pri sporoch svojich príbuzných. Za takejto situácie, aj s ohľadom na relatívnu krátkosť času, od kedy bola komunikácia so starými rodičmi obmedzená a s prihliadnutím na vyjadrenia obidvoch strán, ktoré nevyklučujú možnosť dohody o styku s maloletým V., súd považoval nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia za predčasné, najmä ak účastníci konania nevyužili existujúce možnosti mediácie a dňa 21.07.2016 sa má za účelom vyriešenie vzniknutej situácie uskutočniť stretnutie účastníkov konania za prítomnosti zástupcu Centra pre medzinárodnoprávnu ochranu detí. Z uvedených dôvodov súd dospel aj k záveru, že pomery v rodine úpravu vzťahov s maloletým V. prostredníctvom neodkladného opatrenia nevyžadujú. Starí rodičia navyše neosvedčili kde, akým spôsobom a v akých podmienkach by sa mal realizovať styk s maloletým V. vo Švajčiarsku, a že majú v cudzine vytvorené vhodné podmienky a prostredie na realizáciu styku počas spoločných víkendov a vianočných sviatkov s maloletým. Súd teda nemal za preukázané, že v danom prípade bolo potrebné bezodkladne upraviť pomery maloletého V. vo vzťahu jeho styku so starými rodičmi, a nebolo ani preukázané, že takýto zásah do výkonu rodičovských práv v súčasnosti vyžaduje verejný záujem prezentovaný najlepším záujmom maloletého dieťaťa. V tomto konaní nebola preukázaná ani existencia obavy, že exekúcia bude ohrozená.

Vzhľadom na to, že súd v danom prípade nezistil zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia a návrh starých rodičov zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia uznesenia na súde, proti ktorého uzneseniu smeruje.

Odvolanie môže podať účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcom odseku, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.